

"آینده به کمک طراحی" چیست؟*

الهام سوری* - سمیرا مشایخی**

"آینده به کمک طراحی" یک موسسه آموزشی غیر انتفاعی است که در یک مرکز تحقیقاتی در ونوس فلوریدا مشغول به فعالیت است. رویکرد جدید این موسسه انسان و نیازهای او است. این رویکرد به طراحی دوباره فرهنگ معتقد است. "آینده به کمک طراحی" خود را وقف این امر می‌داند که تمام مشکلات جامعه‌ی مدرن را شناسایی نموده و با استفاده از راه حل های کارا آنها را بر طرف نماید. این موسسه برنامه‌ی جامعی برای احیای جوامع انسانی دارد که در آن تکنولوژی و طبیعت قادرند به مدت طولانی و در شرایط پایدار تعادلی در کنار هم زندگی کنند.

افراد بسیاری در این موسسه مشغول به فعالیت می‌باشند، ولی نظریه‌پرداز کلیدی این مؤسسه آقای "ژاک فرسکو" (Jacque Fresco) می‌باشد.

این موسسه اهداف اصلی خود را موارد زیر ذکر می‌کند:

- نگهداری از کلیه منابع جهان به عنوان میراث تمام مردم زمین
- فرا رفتن از همه محدوده‌های مصنوعی‌ای که مردم را تفکیک می‌کنند
- گذار از یک نظام اقتصادی پول‌محور به یک نظام اقتصادی جهانی منبع محور
- احیای محیط طبیعی با حداکثر توانمان
- طراحی مجدد شهرها از نظر سیستم حمل و نقل و برنامه های کشاورزی و صنعتی، چرا که آنها انرژی های بسیار مفید، پاک و مطلوبی برای رفع نیاز های مردم هستند
- حرکت به سوی یک جامعه‌ی سایبرنتیک که به تدریج می‌تواند برای همه دولت‌های محلی، ملی و فرا ملی بزرگترین نیاز سیاسی جهت مدیریت اجتماعی باشد
- استفاده از منابع انرژی پاک و تجدیدپذیر مانند باد، خورشید، گرمای زمین و نیروی جزر و مدی و...
- ایجاد تولیدات با بالاترین کیفیت به نفع همه‌ی مردم جهان
- رفع نیاز به دوره‌های آموزشی فشرده درباره محیط پیرامونمان برای انجام میلیون‌ها پروژه
- فراهم کردن ضروریات زندگی در کنار ایجاد رقابت‌هایی که ذهن را بر می‌انگیزد و شخصیت فردی را به سمت متحد شدن و کار گروهی هدایت می‌کند

- و سرانجام آماده کردن مردم از نظر عقلانی و احساسی برای تغییراتی که ممکن است در آینده اتفاق افتد.

این موسسه در ارتباط با بسیاری از مسائل شهری اظهار نظر نموده و بع ایده‌پردازی پرداخته است. به عنوان مثال:

ایده انقلابی "آینده به کمک طراحی" در مورد جایگزینی نظام اقتصادی پول محور با نظام اقتصادی منبع محور اینگونه مطرح می‌شود که: در یک سیستم اقتصاد آزاد مردم به کسب درآمد تشویق می‌شوند اما در عین حال تمایل به فساد، اختلاس و

E-mail: elham.sourli@gmail.com

E-mail: samira-m61@yahoo.com

* دانشجوی طراحی شهری دانشگاه شهید بهشتی.

** دانشجوی طراحی شهری دانشگاه شهید بهشتی

طمع نیز تقویت می‌شود. هدف "آینده به کمک طراحی" تشویق سیستم جدیدی است که در آن کمتر به اهداف شخصی و کم اعتبار افراد در مورد سلامتی، دارایی و قدرت توجه می‌شود. امروزه موانع مالی محدودیت‌های بزرگی برای نوآوری و خلاقیت و انگیزش شخصی محسوب می‌شوند. این موسسه معتقد است که در این سیستم دیگر نیازی به پول نیست و یک اقتصاد منبع - محور از منابع موجود به جای پول استفاده می‌کند و روشی اتخاذ می‌کند که در آن منابع به طور عادلانه بین جمعیت توزیع شود. به زعم نظریه پردازان این موسسه، این پول نیست که مردم نیاز دارند، بلکه مهم‌تر از آن دستیابی به ضروریات زندگی است. در یک اقتصاد منبع محور پول کاملاً بی‌ارزش خواهد بود. در این نوع اقتصاد منابع، ساخت و تولید و توزیع تولیدات مورد نیاز خواهند بود. هنگامی که آموزش و پرورش و منابع بدون برچسب قیمت برای همه‌ی مردم در دسترس هستند دیگر هیچ محدودیتی برای نیروی بالقوه انسانی وجود ندارد. اگر چه تصور آن مشکل است ولی پیشنهاد این موسسه آن است که حتی مردم ثروتمند امروزی در شرایطی بهتر و غنی‌تر قرار گیرند. در یک جامعه منبع - محور هر فردی بهتر از دولت‌مندان امروزی زندگی خواهد کرد. در یک چنین جامعه‌ای میزان موفقیت‌ها بر پایه انجام حرفه‌ی شخصی هر فرد است.

همچنین ایده این موسسه در مورد **شهرهای هوشمند** این است که:

ساختن شهرهای نوین و کارایی که مشکلات شهرهای قدیمی را ندارند به مراتب راحت‌تر بوده و نیازمند انرژی کمتری است. آینده به کمک طراحی، شهری را پیشنهاد می‌کند که در آن بیشتر از منابع غیر طبیعی در دسترس و تکنیک‌های ساخت استفاده می‌کند. ساختار دایره‌ای زیبا و با وقار این شهرها بوسیله پارک‌ها و باغ‌های دلپذیر احاطه شده است. این شهر طوری طراحی شده که با کمترین هزینه و مصرف انرژی و تکنولوژی پاک موجود بکار انداخته خواهد شد و در هماهنگی کامل با طبیعت بوده و بالاترین استاندارد ممکن زندگی را برای هر فردی در نظر دارد.

از ویژگی‌های **شهر دایره‌ای ونوس** می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱- گنبد مرکزی یا هسته اصلی در واقع محل قرارگیری هسته‌ی مرکزی سیستم سایبرنتیک، تسهیلات آموزشی، مرکز دسترسی، سیستم شبکه ارتباطی کامپیوتری، تسهیلات مراقبت از بچه‌ها و سلامت می‌باشد.
- ۲- ساختمان‌های اطراف گنبد مرکزی، تجمعی از مراکزی برای فعالیت‌های فرهنگی مثل هنرها، تئاتر، نمایشگاه، کنسرت و اشکال مختلف سرگرمی‌ها را فراهم می‌کند.
- ۳- واحدهای مسکونی، آپارتمان‌ها و مراکز طراحی شده چشم‌انداز بسیار زیبایی در محیط طبیعی پیرامونی هستند که با بسیار برای صرف غذا و سرگرمی‌های دیگر مطبوعند.
- ۴- نواحی مجزا برای استفاده از منابع پاک تجدید پذیر انرژی مانند ژنراتورهای بادی، خورشیدی، سیستم گرمایی متمرکز، حرارت مرکزی زمین، فتوولتائیک و غیره.
- ۵- کمربند کشاورزی به دور شهر با ساختمان‌های شفاف محصور که می‌تواند برای کاشت تنوعی از گیاهان اصلی بدون استفاده از مواد شیمیایی مورد استفاده قرار گیرد.
- ۶- یک مسیر آب مدور برای آبیاری و پالایش کمربند کشاورزی پیرامونی.
- ۷- محوطه پیرامونی که برای فعالیت‌های تفریحی مثل دوچرخه سواری، گلف، پیاده‌روی و دویدن و ... تجهیز شده است.

تمامی این تسهیلات در یک اقتصاد منبع محور برای هر فردی بدون هیچگونه هزینه‌ای کاملاً در دسترس است و هدف خاص این تکنولوژی فرهیخته این است که مردم از خستگی ناشی از کارهای یکنواخت به دور باشند و زندگی‌ای با استانداردهای بالا و زمان فراغت بیشتری داشته باشند.

سیستم جهانی ساختار شهرهای دریایی به راحتی و بدون هیچگونه فشاری از سوی جمعیت بر زمین میلیون‌ها نفر از مردم در خود جای می‌دهد. این شهرها می‌توانند سکونتگاه‌هایی همراه با اطلاعات که به عنوان یک آکواریوم دریایی کاملاً طبیعی نقش بازی می‌کند، ایجاد کند. بسیاری از این شهرها می‌توانند به عنوان دانشگاه‌های اقیانوس شناسی که تعادل اکولوژیکی سیستم‌های دریایی را برقرار می‌کنند، ایفای نقش کنند. در دیگر شهرهای اقیانوسی می‌توان از کشتزارهای دریایی نگهداری کرد و بسیاری از فرم‌های زندگی دریایی را در آنها رواج داد. علاوه بر این، از این شهرها می‌توان بعنوان منابع جدیدی از معادن اقیانوسی مناسب برای بهره‌برداری بدون برهم زدن اکولوژی استفاده کرد، از تعادل محیطی حمایت کرد و دریا را از خطرهای رادیو اکتیوی و دیگر مواد آلوده کننده‌ای که داخل دریا ریخته می‌شوند، نجات داد.

بعد از ساخت این شهرها، این ساختارها می‌توانند در حالی که با لنگر به کف اقیانوس نگه داشته شده‌اند، با طناب به مکان‌های مختلفی که در آنجا می‌توانند سودمندتر باشند، کشیده شوند. بعضی از ساختارها می‌توانند به قطعات پیش ساخته‌ای تقسیم شوند و سپس در مکان‌های مشخص به یکدیگر منصل شوند. بناهای داخلی آنها شامل سوئیت‌های شناوری است که هرگز غرق نمی‌شوند و می‌توانند به صورت کاملاً خودکار از خود نگهداری کنند.

به باور آقای ژان فرسکو شواهد کافی برای نشان دادن اینکه

تکنولوژی در هدایت جامعه به سوی یک فرهنگ کاملاً نوین و اقتصاد منبع محور موثر است، وجود دارد. از نظر او کامپیوتر در سیستم‌های اجتماعی ما می‌تواند تصمیمات بهتری اتخاذ کند. در یک جامعه سایبرنتیک با تکنولوژی فرهیخته سرانجام، ما به ارتقا مشارکت شهروندی در حکومت، تولید و توزیع کالاها و خدمات دست می‌یابیم. به اعتقاد او در نظام‌های سایبرنتیک به راحتی اقتصاد در وضعیت متعادل نگه داشته می‌شود. مردم از انجام کارهای کسالت آور و یکنواختی رها می‌شوند. و در نتیجه برخی از شغل‌ها سرانجام محو می‌شوند. در این گونه شهرها تکنولوژی برای ارتقا کیفیت زندگی به کار گرفته می‌شود.

در سیستم پیشنهادی این موسسه تعداد روزهای کاری کاهش یافته و زمان تفریح افزایش می‌یابد. شیوه زندگی سالم‌تر بوده و محیط فاقد هرگونه استرس است.

در شهر پیشنهادی آقای فرسکو دیگر نیازی به پول نیست و تسهیلات به رایگان در اختیار همه است. و در نتیجه زمینه‌ای برای فساد مالی، اختلاس و طمع وجود ندارد.

پی نوشت‌ها:

1-- Future By Design

* - گزارش حاضر محصول تمرین کلاسی درس مبانی نظری طراحی شهری ۲ دوره‌ی کارشناسی ارشد طراحی شهری دانشگاه شهید بهشتی (استاد: دکتر کورش گلکار) می‌باشد.

منبع

<http://www.futurebydesign.org>